

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8629/2024
24.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиље – противтужене АА из ..., чији је пуномоћник Александар Петровић, адвокат из ..., против туженог-противтужиоца ББ из ..., чији је пуномоћник Ивана Мандић Кошара, адвокат из ..., ради вршења родитељског права по тужби и по противтужби, одлучујући о ревизији тужиље – противтужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 413/2023 од 28.08.2023. године, у седници одржаној 24.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље-противтужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 413/2023 од 28.08.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врбасу П2 494/21 од 25.05.2023. године, ставом првим изреке, одлучено је да се тужбени захтев тужиље-против тужене којом тражи да јој се повери самостално вршење родитељског права над малолетном ВВ, да се обавезе тужени- противтужилац да на име свог дела доприноса за издржавање малолетне ВВ плаћања износ од 15.000,00 динара месечно почев од 01.01.2022. године па док за то постоје законски услови, за сваки месец унапред до 10-ог у месецу, са законском затезном каматом од доспелости сваке рате па до исплате, те да се лични однос између малолетне ВВ са туженим-противтужиоцем као оцем одвијају према договору између оца и мајке, одбија. Ставом другим изреке, противтужбени захтев туженог – противтужиоца је усвојен. Ставом трећим изреке, заједничко дете парничних странака, малолетна ВВ рођена ...2017. године у ..., поверена је оцу на самостално вршење родитељског права. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужила – противтужена да на име свог дела доприноса за издржавање малолетне ВВ плаћа месечно износ од 5.000,00 динара, почев од дана пресуђења 25.05.2023. годин па док за то постоје законски услови, уплатом наведеног износа до 15-ог у месецу за текући месец на текући рачун оца. Ставом петим изреке, одлучено је да ће се лични односи између тужиље –противтужене, као мајке малолетне ВВ, одвијати сваког викенда од петка у 18.00 часова до недеље у 18.00 часова. Ставом шестим изреке, усвојен је

предлог туженог – противтужиоца за одређивање привремене мере. Ставом седмим изреке малолетна ВВ рођена ..2017. године у ..., поверена је на самостално вршење родитељског права оцу. Ставом осмим изреке, лични односи између тужиље-противтужене са малолетном ВВ одвијаће се сваког викенда од петка у 18.00 часова до недеље у 18.00 часова. Ставом деветим изреке одлучено је да привремена мера остаје на снази до правноснажног окончања овог поступка. Ставом десетим изреке констатовано је да је жалба против решења о одређивању привремене мере не одлаже извршење. Ставом једанаестим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж2 413/2023 од 28.08.2023. године, ставом првим изреке, жалбу одбио, а пресуду Основног суда у Врбасу П2 494/21 од 25.05.2023. године, потврдио. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца-противтужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила-противтужена је изјавила благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23) и одредбе члана 202. Породичног закона, па је нашао да ревизија тужиље-противтужене није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су живеле у ванбрачној заједници од 2016. године до краја 2021. године, у којој је рођено заједничко дете малолетна ВВ, рођена ...2017. године. Парничне странке су живеле у кући оца туженог на адреси у ..., а са њима у заједници живела је и ћерка тужиље из претходне ванбрачне заједнице са ГГ, малолетна ДД, која је пресудом Основног суда у Врбасу П2 106/2016 од 21.06.2016. године поверена мајци на самостално вршење родитељског права. Током заједнице живота односи су у почетку били складни а потом су се појавиле несугласице између ванбрачних партнера што је кулминирало крајем децембра 2021. године, пријавом насиља 24.12.2021.године, које је тужила пријавила у односу на туженог. Основни суд у Бечеју је донео решење НП 137/21 од 25.12.2021. године, којим је усвојен предлог за продужење хитне мере удаљења учиниоца из стана и привремене мере забране учиниоцу да контактира жртву насиља и да јој прилази, па је наложено туженом да се привремено удаљи из стана на адреси у То решење је потврђено решењем Вишег суда у Зрењанину Нпж 21/21 од 29.12.2021. године. Потом је тужила поднела Основном јавном тужилаштву у Врбасу кривичну пријаву 04.01.2022. године против туженог и његовог оца ЂЂ, због кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ извршено на штету тужиље и кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 3. у вези става 1. КЗ извршеног на штету малолетне ДД и малолетне ВВ. Решењем Основног јавног тужилаштва у Бечеју Кт бр.190/22 од 10.06.2022. године, та кривична пријава је одбачена. Против тог решења тужила је поднела приговор па је Више јавно тужилаштво у Зрењанину донело решење број Ктпо 43/22 од

07.07.2022. године којим је приговор усвојен и дато обавезно упутство Основном јавном тужиоцу у Бечеју да настави кривично гоњење. Решењем Основног јавног тужилаштва у Бечеју Кт бр.190/22 од 17.03.2023. године, одбачена је кривична пријава законске заступнице оштећених малолетних ДД и ВВ, АА поднета 10.01.2022. године у односу на ТЂ, јер не постоје основи сумње да је учињено кривично дело за које се гоњење предузима по службеној дужности. За време трајања изречене хитне мере, тужилца се, са децом, преселила у кућу свог оца у ... на адреси у улици ... број ..., да би малолетна ДД убрзо након пресељења, на своју иницијативу и уз сагласност тужилце, прешла да живи код свог оца, тачније код своје бабе по оцу. Тужилца је рођена ...1991. године у ... и завршила је трогодишњу средњу школу. По образовању је ...механичар. Од новембра месеца 2022. године запослена је у ... у Индустрији меса „ЕЕ“, где остварује месечну зараду у износу од 40.000,00 динара. Тужени је рођен ...1978. године у ..., завршио је средњу машинску школу, а по занимању је бравар. Запослен је у А.Д. „ЖЖ“ у ..., у станом радном односу где остварује зараду од 50.000,00 динара. Живи у ... у кући која је власништво његовог оца, са малолетном ВВ и оцем ТЂ који је пензионер. Додатно се радно ангажује бавећи се браварским пословима на који начин може да приходује месечно око 300 евра. Малолетна ВВ је рођена ...2017. године и похађа вртић у Није корисник дечијег додатка а за њене нужне трошкове нема исхране, одеће и хигијене потребно је месечно око 20.000,00 динара док је за трошкове одласка код логопеда потребно 12.000,00 динара месечно. Доброг је општег здравља али има проблема са видом и страбизмом ока те за потребе куповине фластера за очи и офтамолошке прегледе месечно издваја износ од око 10.000,00 динара. У стручном мишљењу Центра за социјални рад Бечеј од 25.03.2022. године је наведено да је од прекида заједнице живота тужени имао контакт са малолетном ВВ за нову годину, након чега су контакти престали, па је са водитељем случаја сачињен план контакта оца са дететом. У извештају се наводи да је отац веома мотивисан да се њему дете повери на самостално вршење родитељског права. Тужилца је 18.05.2022. године, без позива, приступила у просторије Центра за социјални рад у Србобрану којом приликом је сачињена њена писана изјава у којој наводи да се у међувремену њено психичко стање погоршало, да се обратила за помоћ неуропсихијатру, првенствено из разлога несналажења са дететом које је у вртићу почело да испољава проблеме у понашању, као и из разлога што се осећа узнемирено, изневши мишљење да се тужени тренутно боље сналази са дететом. Изјавила је да је са оцем детета, на њену иницијативу, постигла договор о томе да отац самостално врши родитељско право и да је отац преузео малолетно дете 13.05.2022. године. У стручном мишљењу Центра за социјални рад Србобран од 09.06.2022. године, између осталог је наведено да према изјави мајке, дете према њој испољава непослушност. Даље је констатовано да је током праћења отац у већој мери преузео одговорност за дете док је мајка своје напоре усмерила ка сопственој психолошкој стабилизацији и финансијском обезбеђивању кроз налажење запослења, тако што се запослила у пекари што је условило додатне напоре у организовању чувања детета, па се са туженим договорила да он преузме непосредно старање о детету. Изнет је закључак и предлог да се на основу вишемесечног праћења и посредовања међу родитељима може закључити да тренутно отац у већој мери од мајке има компетенције и ресурсе потребне за целовито и првовремено задовољавање потреба детета и да је стога споразум који су родитељи постигли у складу са интересима детета. Предложено је да отац самостално врши родитељско право, а да се лични контакти детета са мајком одвијају сваког викенда од петка у 18.00 часова до недеље у 17.00 часова. У стручном мишљењу Центра за социјални рад Бечеј од

10.11.2022. године, констатовано је да је кућа у којој је малолетна ВВ живи са оцем и дедом по оцу потпуно опремљена за потребе детета и да тужени око бриге о детету има подршку свог оца и сестре која живи у Утисак је да је ВВ добија пуно пажње и љубави, да јој се испуњавају све жеље, а да је отац редовно води на потребне прегледе и адекватно брине о њеним потребама. Изнета је констатација да ВВ приликом разговора није хтела много да прича о родитељима, а самоиницијативно је једино причала о сестри ДД, за коју је емотивно везана и она јој највише недостаје. Процењено је да се тужени у свом родитељству понаша одговорно и савесно, поседује капацитете да препознаје ВВ развојне и друге потребе и веома је емотивисан да на прави начин на њих одговори. Сарадљив је, прихвата сугестије и савете и способан је да малолетној ВВ осигура безбедне и сигурне услове за раст и развој. Узимајући у обзир све релевантне чињенице, закључак тог Центра за социјални рад је, да родитељско право над малолетном ВВ треба самостално да врши отац, а да се лични односи детета и мајке одвијају редовно сваког викенда од петка у 18.00 часова до недеље у 17.00 часова. Такође је изнет закључак да је, руководећи се најбољим интересом малолетне ВВ, у циљу избегавања ситуације да она постане „играчка“ у рукама родитеља и жртва њихових међусобних размерица, амбиција и захтева, оправдано је да се одреди предложена привремена мера. У стручном мишљењу Центра за социјални рад Општине Србобран од 25.11.2022. године изнето је мишљење да отац у већој мери од мајке има компетенције и ресурсе потребне за целовито и правовремено задовољење потреба детета и да је у складу са интересом детета да се одреди привремена мера са уређењем да отац самостално врши родитељско право, а да се лични контакти детета са мајком одвијају сваког викенда од петка у 18.00 часова до недеље у 18.00 часова.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужиле одбили, а противтужени захтев туженог- противтужиоца усвојили, тако што су своју одлуку о самосталном вршењу родитељског права од стране оца, туженог-противтужиоца, засновали на усаглашеном мишљењу Центара за социјални рад у Србобрану и Бечеју о томе да тренутно отац у већој мери од мајке има компетенције и ресурсе потребне за целовито и првовремено задовољење потреба детета, због чега је предложено да отац самостално врши родитељско право. Ценећи усаглашено мишљење органа старетелства, у смислу одредбе члана 270. Породичног закона, нижестепени судови су закључили да је у најбољем интересу малолетне ВВ да се самостално вршење родитељског права повери оцу и уреди начин одржавања личних односа са мајком у смислу одредбе члана 61. став 1. и 3. Породичног закона. Одлука о висини доприноса издржавању детета донета је применом одредбе члана 160. став 2. и 3. Породичног закона, тако што су судови закључили да је, имајући у виду достигнут животни стандард родитеља и утврђене потребе њиховог заједничког малолетног детета, износ од 5.000,00 динара, адекватан постојећим околностима, те да је тужилца у могућности да доприноси у издржавању малолетног детета тим износом без бојазни да ће њена егзистенција бити угрожена, као и да ће овим износом, заједно са средствима које ће обезбедити отац, бити задовољени најбољи интереси и добробит заједничког малолетног детета. Привремена мера одређена је применом одредбе члана 449. став 3. Закона о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“, број 106/2015), пошто су судови закључили да су за то испуњени услови прописани том одредбом закона, јер је тужени учинио вероватним своје неновчано потраживање усмерено на доношење одлуке о вршењу родитељског права а да је, на основу одредбе члана 460.

тачка 7. Закона о извршењу и обезбеђењу, нужно привремено уредити међусобне односе парничних странака до правноснажног окончања парничног поступка, на начин да ће се оцу поверити самостално вршење родитељског права, док ће се мајци омогућити да одржава редовне личне контакте са дететом, све имајући у виду мишљење Центра за социјални рад у Бечеју.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Одредбом члана 3. став 1. Конвенције о правима детета која је ратификована 1990. године (Закон о ратификацији конвенције Уједињених нација о правима детета „Службени лист СФРЈ“ међународни уговори број 15/90 и „Службени лист СРЈ“ међународни уговори број 4/96 и 2/97), прописано је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета, без обзира на то да ли га спроводи јавна или приватна институција за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела.

На основу одредбе члана 6. став 1. Породичног закона, свако је дужан да се руководи најбољем интересу детета у свим активностима које се тичу детета. Дужност суда да се у спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишења родитељског права руководи најбољим интересом детета, прописана је и у одредби члана 266. став 1. истог закона. Пре него што донесе одлуку о вршењу, односно лишењу родитељског права, у смислу члана 270. Породичног закона суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима.

Породични закон, у одредби члана 67. прописује да је родитељско право изведено и дужност је родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета. Према одредбама чланова 76. и 77. став 3. Породичног закона, родитељи родитељско право врше заједнички и споразумно и када не воде заједнички живот, ако закључе споразум о заједничком вршењу родитељског права којим се писмено саглашавају да ће родитељска права и дужности обављати заједнички, међусобним споразумевањем које мора бити у најбољем интересу детета иако суд процени да је тај споразум у најбољем интересу детета. Уколико родитељи нису закључили споразум о вршењу родитељског права, што је овде случај, или суд процени да њихов споразум није у најбољем интересу детета, одлуку о поверавању заједничког детета једном родитељу и о начину одржавања личних односа детета са другим родитељем, доноси суд.

Интерес детета је правни стандард, а поступање у складу са најбољим интересом детета подразумева доношење одлуке на начин на који би дете о себи одлучило, када би за то било способно.

У конкретном случају, по оцени Врховног суда, правилно су нижестепени судови применили материјално право и утврдили најбољи интерес малолетне ВВ одлучујући да отац самостално врши родитељско право, а да дете са мајком одржава редовне контакте према утврђеном моделу предложеном у стручном мишљењу органа

старатељства, уз оцену свих околности конкретног случаја и уз обавезу мајке да доприноси издржавању малолетног детета.

Процена најбољег интереса малолетног детета утврђена на основу усаглашеног стручног мишљења органа старатељства у Србобрану и у Бечеју, који је цењен у склопу осталих изведених доказа, не доводи се у сумњу наводима ревизије која не садржи конкретне разлоге за оспоравање примене материјалног права.

На основу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић